

KÜLALISENA KODUMAAL

TAIMO TOOMAST ja tema don Giovanni

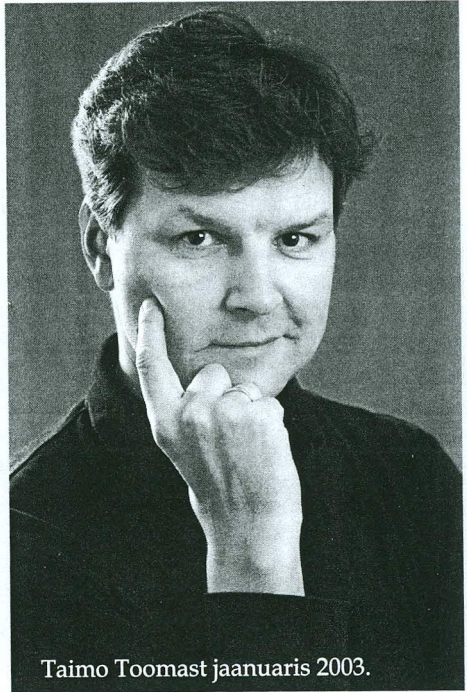
RAILI SULE

TMK 2/2003

Don Giovanni – tegelane kelle jaoks pole tähtis minevik ega tulevik, on ainult olevik; kes muretult elu nautides tormab seiklustesse, liblikana lenneldes elab ainult hetkedes, põgenedes justkui iseenda eest ikka kiiremini ja kiiremini, kõigega riskides, et kohtuda Suure Tundmatuga. Just sellise don Giovanniga kohtus publik jaanuarikuu etendusel "Estonias", kui Mozarti ooperi nimiosa laulis **Taimo Toomast**. Ons neljakümneaastase Taimo Toomasti elukäik ka nagu liblikalend? Kaugeltki mitte. Ta on mees, kelle jaoks on oluline nii minevik, olevik kui tulevik. Sain sellele mõttekäigule kinnitust kohtumiselt, mis toimus 14. jaanuaril G. Otsa nim Tallinna Muusikakoolis, kus ta oma elust, selle keerdkäikudest, eesmärkide otsimisest ja leidmisest rääkides lummas kõiki lihtsuse ja avatud olekuga. Ja seda, millise tasemeni ta näitlejameisterlikkuses on jõudnud, kogesin "Don Giovanni" etendusel "Estonias" 15. jaanuaril.

Minevik

Taimo Toomasti sünnilinn on Pärnu. Pärast põhikooli lõpetamist jätkus tema koolitee Tallinna ehituskoolis. Poiss nagu poiss ikka, armastas laulda ja kitarri mängida, aga vembumees oli ka ja ise meenutab, et vempude lunastamiseks pani muusikaõpetaja Eleonora Voites ta mitmel korral esinema kutsekoolide taidlusvõistlustel ja hiljem viis käe kõrval G. Otsa nim Tallinna Muusikakooli sisseastumiseksamitele. Võeti vastu, kuigi imestajaid ja kahtlejaid tol korral leidis. Taimo Toomast ütleb, et tal vedas väga erialaõpetajaga, kelleks oli Ervin Kärvet – rahulik, kannatlik härrasmees, kes viis ta esimest korda ka oope-

Taimo Toomast jaanuaris 2003.

risse, Donizetti "Rügemendi tütre" etendusele, mis meeldis ja pani mõtlema ooperilaulja elukutsest. Tõsisem eneseotsimise aeg algas kooli kolmandal kursusel. Asjaosaline meenutab, et "Otsa koolis" oli tollal ka aktiivne seltielu, kus kaasõpilastest eestvedajatest meenuvad kõigepealt Riina Roose ja Olavi Kõrre, igal talvel olid fantastilised suusalaagrid...

Muusikakooli ajal laulis lühikest aega, kaks kuud, ka "Estonia" ooperikooris, aga see oli piisav, et jõuda äratundmisele – kooris laulmine ei ole tema rida. Pärast muusikakooli astus Tallinna Riiklikku Konservatooriumi ja jätkas sama õpetajaga. Konservatooriumi lõpetas 1989. aastal Teo Maiste klassis. Vahepeal teenis lühikest aega

ka Vene sõjaväes, kust kavaluse ja käevigastuse tõttu varsti pääses. Tagantjärele mõtleb ta tänuga kolmele persoonile, kes on tema muusikuteel eriti olulist osa mänginud: Eleonora Voites, Ervin Kärvet ja kontsertmeister Frieda Bernstein. Ja kui konservatoorium läbi sai, laulis paar hooaega "Estonias", seejärel aga võttis julguse kokku ja sõitis Viini Riigiooperi laulustuudio eksamiitele. Konkurss oli tohutu, aga kaotada polnud midagi. Ta ei uskunud oma silmi, kui seitsme vastuvõetu hulgast leidis ka oma nime. Kahest mehest oli üks tema, mis ei saanud olla juhuslik valik. Viini minek ei olnud kerge, see sai võimalikuks laenatud rahaga, ka saksa keele oskus oli väike. Viinis oli õnn koostööd teha selliste kuulsustega nagu Claudio Abbado, Ruggiero Raimondi, Mirella Freni. See tundus uskumatu, kuna senini olid need olnud ainult nimed heliplaatidelt. Viini Riigiooperi studios õppis ta prof Margarethe Bence juures ja seejärel Viini Konservatooriumis professorite Bence ja David Lutzi lauluklassis. Tal oli mitu rolli Viini Kammerooperis, Viin sai ka hüppelauaks Saksamaale. 1994. aastal võitis Taimo Toomast Alexander Girardi nim rahvusvahelisel lauluvõistlusel Coburgis 3. koha (võistlused toimuvad 1992. aastast ja järgmine leiab aset 2003. aasta suvel). Coburgi *Landestheater* Põhja-Baierimaal sai mitmeks aastaks koduteatriks ja alates 1998. aastast laulab ta Dessau *Anhaltisches Theater*'is, olles alguses koosseisuline, praegu rollilepingu alusel, mis tähendab, et ta valib ise, milline osa talle sobib. Nüüdseks on Toomast laulnud külalisena mitmetel Saksa ooperilavadel erinevaid rolle ja jätkunud on koostöö ka eesti muusikutega. Kammerlaulust on siin kirjutajale meelde jäänud koos Ivari Iljaga antud kontsert "Estonia" kontserdisaalis 1999. aasta detsembris, kus tuli ettekandele detailideni välja töötatud Schuberti laulutsükkel "Talvine tee". Ta ütleb, et

kammerlaul meeldib talle väga, aga näiteks sellise tsükli õppimine võtab palju aega ja energiat ja esitamisvõimalusi on vähe. Plaadistatud on ta baritonipartii Artur Kapi oratooriumist "Hiib", laulnud Tobiasi oratooriumi "Joonase lähetamine" ettekannetel Tallinnas ja Göteborgis 1995 (dir Neeme Järvi) ning Speyeris ja Nürnbergis 1999 (dir Leo Krämer), osalenud Brahmsi "Saksa reekviemi" ja Verdi Reekviemi ettekannetel. Kolmel korral (1997, 1998 ja 2000) laulnud koos Vello Jürna ja Mart Mikuga "Kuningas Arthuri gala" heategevuskontserdil, mille eesmärk on juhtida avalikkuse tähelepanu eesti rahvuskultuuriga seotud objektidele ja nende rahaline toetamine. Teatrirollidest meenub eelkõige "Estonias" külalisena laulnud Figaro "Sevilla habemehajajas", mis oli Georg Malviuse lavastus. Eestis on ka mõned sõbrad, kellega praeguse elukorralduse juures lävimine ei ole küll tihe, aga siiski oluline; ta nimetab Mart Mikku, Vello Jürnat ja Margus Pärtlast ning muidugi talle lähedasi inimesi, isa ja venda Pärnus.

Külalised Mozarti „Don Giovanni“:
Irena Zelenkauskaita (donna Elvira;
Leedu) ja Taimo Toomast (don Giovanni;
Dessau *Anhaltisches Theater*).
Rahvusoper „Estonia“, jaanuar 2003.

„Käekene mulle anna...“. Don Giovanni – Taimo Toomast, Zerlina – Janne Ševtšenko. Rahvusooper „Estonia“, jaanuar 2003.

Olevik

Hinnates ise oma võimeid, ütleb Taimo Toomast, et ta ei ole väga hea laulja, aga siiski normaalselt tööd saav laulja ka Saksamaal, kus konkurss on väga tihe. Ja nüüd siis etendusest, milles lavale astub vokaalselt vaba, karakterilt seiklushimuline, vastupandamatu, liikuv, võrgutav südametemurdja don Giovanni. Tema lavaletulek käivitas etenduses kogu tegevuse, elupõletaja hakkab üksteise järel oma kaaslastele hädasid ja sekeldusi kaela tõmbama, tema vabameelsus võlub ja hukutab. Üksteise järel jäävad tema köidikutesse daamid – lõhestatud hingega donna Anna (Valentina Taluma), peaosalise jaoks kõige ebasobivamatel hetkedel väljailmuv donna Elvira (Irena Zelenkauskaitte, Leedu) ja naiivitar Zerlina (Janne Ševtšenko). Nende koosmäng haakus ja pakkus kauneid muusikaelamusi. Don Ottavio (Mati Kõrts) pole ooperis teoinimene, vaid ässitab teisi kättemaksule, ja Masetto (Villu Valdma) on naiivne mõnus maapoiss.

Leporellona tegi „Estonia“ laval debüüdi „Otsa kooli“ kasvandik ja praegune Sibeliuse Akadeemia tudeng **Kristjan Mõisnik**, kes leidis Taimo Toomastiga laval mänguliselt hea kontakti; see partnerlus vedas läbi etenduse. Leporello jääb vaatamata kõigile lubadustele ja juhtumistele oma isandale truuks. Ja Suur Tundmatu ehk Komtuur oli küll nimiosalisele ammu tuntud – tema professor konservatooriumist **Teo Maiste**. Etenduse dirigent oli **Olari Elts**, kelle käe all joonistus orkestris välja selliseid muusikalisi liine, mida Mozarti puhul varem justkui polegi märganud. Eltsi ja orkestri koostöömootor käivitus hoogsalt.

Kauaaegne estoonlyane, praegu lavastaja assistendi ametit pidav **Tiit Tralla** jälgis etendusi mõlemal õhtul. Tundsin huvi, kaua ta Taimo Toomastit kui lavainimest tunneb: „Sellest ajast, kui ta hakkas „Estonias“ figureerima. Olime tema õpetaja Ervin Kärvetiga mõlemad Aleksander Arderi õpilased, töötasime koos teatris ja ikka oli oma-

Soovisin kuulda ka arvamus etenduste kohta: "On vana tõde ja teada seisukoht, et just peategelane peab olema väga hea. Kui nimategelane kannab teose mõtet, siis kõik teised haakuvad õieti. Kui see nii ei ole, ei leia teised ka mänguvõimalusi. Taimo valmistus etenduseks hoolega. Jälgisin mõningaid proove, kus tal oli suurepärase kontakt näitejuht Helgi Salloga, kellega proovide alguses kõik kokku lepitati. Taimo on meister, erakordselt huvitav isiksus, kes oskas targalt jääda oma rollikontseptsiooni juurde ja liita see etendusse. Läbi ooperi oli hea koosmäng Leporelloga; siinkohal tuleb kiita Kristjan Mõisnikku ja ka kogu solistide ansamblit, kes moodustasid peategelase eestvedamisel hea meeskonna. Need olid ilusad ooperiõhtud, mida päikesekiirena vedas Olari Elts ja Taimo Toomast oli temaga samal lainel."

Tulevik

Seda teemat puudutades on muidu kohtumisel juhtotsi enda käes hoidnud laulja kidakeelsem. Ütleb mitmeid mõtteid olevat. Elu ja töö on seotud Dessauga (helilooja Kurt Weilli sünnilinn), siis sealse teatri intendand on Johannes Felsenstein, legendaarse ja ajastut kujundanud lavastaja Walter Felsensteini poeg. Taimo Toomast on tema juures ka lavastamist studeerinud ja ütleb, et isegi, kui ta lavastama ei hakka, siis igal juhul lavastajatöö tundmine rikastab ja arendab lauljat, on abiks rollide õppimisel ja esitamisel. Küsimusele, kas ta õpetamisele pole mõelnud, vastab Toomast eitavalt, ning lisab, et elu on nii huvitav ja palju võimalusi pakkuv, seda mitte ainult muusika vallas, tuleb vaid õige tee-ots ära tunda.

Tiit Tralla: "Taimo on kujundanud endast ühe nupuka mehe, kes teab, milleks ta suuteline on. Saksamaal on läbitud periood, kus teatri juhtbaritonina tuli laulda kõiki pakutud rolle. In ta

Don Giovanni (Taimo Toomast) ja Leporello (Mihkel Mõisnik) ootamas Komtuuri. Rahvusooper "Estonia", jaanuar 2003.

Harri Rospu fotod

lib vabakutselisena oma tööd. Ainult Eestis töötades oleks ta vaevalt selliseks isiksuseks ja kunstnikuks kasvanud. Võimalused on teda vorminud. Kindlasti ei ole see olnud kerge, aga ta on väga sihivärselt kõik võimalused läbi proovinud." Ka noortele lauluõppuritele soovitab Taimo Toomast, et peab endale seadma sihi ja siis seda teed järjekindlalt astuma. Kõik rollid teatris on vajalikud; kui unistada laulmisest teatri kooris, tuleb seda teha armastuse ja südamega, aga kui latt on kõrgemale seatud ja võimed künnevad, tuleb püsivalt ja visalt sammuda seatud eesmärgini.

"On veel mitmeid mõtteid, pakkumisi ja plaane, aga üks elu näita," ütleb Taimo Toomast, kuid kõige suurem soov on, et perekonnal läheks hästi ja et tema kolm last saaksid hea hariduse.